

XXII. redna glavna skupščina društva „Pravnika“.

I. Letošnja glavna skupščina društva »Pravnika« se je vršila dne 29. januarja zvečer v ljubljanskem »Narodnem domu« ob navzočnosti 26 članov in zastopnikov vseh treh ljubljanskih dnevnikov. Predsednik g. dr. Majaron je, odpirajoč zborovanje, vse navzoče iskreno pozdravil v imenu odbora in nadaljujoč posebno poudarjal:

Naše društvo je ravnokar izpolnilo dvajset let svojega obstanka. Dne 26. januarja l. 1889. so se člani »Pravnika« sešli na prvo glavno skupščino v mestni dvorani, da so izvolili društveno načelstvo in tako postavili društvo v pravilno življenje. Lahko bi torej danes z našim društvom vred praznovali majhen jubilej. Toda s koncem tekočega leta bomo imeli povod za drug jubilej. »Slovenski Pravek« namreč, katerega je bilo pred dvajsetimi leti društvo v svojo last prevzelo, je sedaj nastopil 25. leto svojega neprestanega izhajanja in koncem leta ga bode 25 polnih letnikov. Po navadi stari bomo torej najbrže praznovali to 25letnico in se tedaj seveda tudi ozirali na precejšnjo zgodovino društva »Pravnika«, ki je pač bilo ustanovljeno predvsem zaradi lista »Slov. Pravnika«, ki tudi v njem največ živi in deluje.

Vendar pa moramo že danes izraziti željo in nadejo. Vsak jubilar ima pravico, da se ga svojci in prijatelji spominjajo s primernimi darovi. Tudi »Slovenski Pravek« sme pričakovati, da se letošnje leto zbere okoli njega veliko število starih in novih sotrudnikov. S tem, da bo letošnji letnik odličen po svoji vsebini (Dobro! Dobro!), da bo obenem temelj za intenzivnejše delovanje na polju domačega pravoznanstva v širšem pomenu besede, bo se na najprimerniši način obhajala 25letnica »Slovenskega Pravnika«. Osobito moramo apelovati na tiste gospode, ki se pripravljajo za docenture na bodoči slovenski pravni fakulteti, katerih pa dosedaj skoraj docela pogrešamo med sotrudniki edinega našega strokovnega lista. Ako se nam zlovoljno očita, da nimamo za svojo lastno univerzo potrebne literature, prizadeti so s tem zares tisti naši rojaki, ki so si izbrali za svoj poklic znanstveno karijero, ki pa svoje proizvode popolnoma odtegujejo domači besedi. To je velika, naravnost nerazumljiva napaka (Pritrjevanje), kajti ob takem razpoloženju naših rojakov sploh ne pridemo do lastne znanstvene literature in bomo dosledno tudi slovensko vseučilišče imeli v ta namen, da bodo slovenski profesorji in docentje bogatili tuje literature. Med naloge našega društva spada tudi to, da razganja takšne usodne zmote, kajti v nasprotju so z društvom, ki ima namen gojiti pravne in državne vede v slovenskem jeziku.

Ako se nadalje oziramo v bližnjo bodočnost društvenega delovanja, opozoriti moramo na nalogo, ki nas čaka znabiti že prihodnje dni. Jezi-

kovno pravo je popolnoma porušeno, kakor drugod, tako pri nas. Prišli smo že tako daleč, da niti ne vemo več, kdo je kompetenten reševati jezikovne spore. Pravosodstvo se sklicuje in izgovarja na upravo, ta pa, bežeča pred politiko, se skuša skriti za hrbet pravosodja. Jezikovno vprašanje ni več vprašanje prava, nego vprašanje politične premoči, politične brezobzirnosti. Vse pritožbe narodnih manjšin proti jezikovnim krivicam ničesar več ne pomagajo. Kdor je slabši in pičlega števila, tist mora trpeti krivico. Na tem stališču stoje celo visoki funkcionarji pravosodja in bi lahko navajal imena. Glede na to je v državi, ki hoče veljati za pravno državo, skrajni čas, da se jezikovne pravice posameznih naših narodov v podrobnem uzakonijo. To sedaj namerja vlada, toda le za češki in nemški narod, pa tudi to le za teritorij češke kraljevine. Takšen separatizem pa je odločno zavrniti z državnega stališča, kakor tudi s stališča mnogih zatiranih narodnosti. Z jezikovnim zakonom zgol za eno kraljevino ne pride država do potrebnega notranjega miru in narodne manjšine bodo brez razlike uveljavljale naravno in ustavno pravico do popolnega uresničenja narodne enakopravnosti. Tudi Slovenci moramo in hočemo imeti svoje neprekršljivo jezikovno pravo. Zategadelj moramo iskreno pozdravljati akcijo, katero je v tem pogledu pričela slovenska državnozborska delegacija s tem, da je po svojem referentu in našem članu gospodu drju. Benkoviču pripravila načrt jezikovnega zakona za slovenski narod in slovenske pokrajine. (Živahno odobravanje!) Naša delegacija je povodom zadnje budgetne razprave po raznih govornikih temeljito razkrila vse mnogostranske krivice, ki se gode našemu jeziku po uradih, in imamo danes prvo priliko, da na glavni skupščini izrekamo dotičnim gospodom poslancem naše priznanje in zahvalo. (Vsestransko pritrdjevanje.) Društvo »Pravnik« je tudi dobilo za sedaj privatno vabilo, naj bi razpravljalo o dr. Benkovičem načrtu jezikovnega zakona in v to svrho priredilo diskusijski večer, katerega bi se udeležili tudi nekateri slovenski poslanci. Gotovo je, da se bomo temu vabilu radi odzvali, in prepustiti je bodočemu odboru, da v pripravnem času ukrene potrebno v tej važni stvari. (Dobro! Dobro!)

Gospod predsednik je na to omenjal društvenega delovanja v prošlem letu, katero bode podrobno razvidno iz nocojšnjih poročil odborovih. Spominjal se je končno s toplimi besedami treh odličnih in zaslužnih članov, ki so umrli v prošlem letu (dvorni svetnik L. Golia, sod. pristav R. Trstenjak in dr. Ivan Dečko), ter pokoj. višjesodnega predsednika v Trstu drja. A. Gertscherja, ki je društvu in »Slov. Pravniku« izkazal mnogo dejanskih simpatij. Zborovalci so stoje izrazili svoje žalovanje.

Naposled si je gospod predsednik ob splošnem pritrdjevanju izprosil pravico, da za celo glavno skupščino brzojavno čestita društvenemu odborniku gosp. drju. Babniku na Dunaju, ki je ravnokar imenovan za ministerijalnega svetnika.

II. Društveni tajnik g. dr. Stojan je podal nastopno poročilo:

Slavna glavna skupščina!

Z minolim letom je društvo »Pravnik« doživelo častno dobo 20letnega prosvetnega delovanja. Zvesto svojemu programu, nadaljevalo je društvo z vidnim napredkom svojo kulturno nalogo tudi v preteklem letu, o čemer mi je poročati.

Sprva o notranjem društvenem gibanju.

Na lanski glavni skupščini izvoljeni odbor se je poleg načelnika gospoda dr. Danila Majarona konstituiral tako: namestnik gospod sodni svetnik Tomaž Einspieler, tajnik g. dr. Ivan Stojan, blagajnik g. dr. Anton Švigelj, knjižničar g. Ivan Škarja; odborniki ljubljanski: g. notar Al. Hudovernik, g. dr. Oton Papež, g. dr. Anton Rogina, ki se je preselil med letom v Rudolfovo; odborniki izvenljubljski: g. dr. Janko Babnik na Dunaju, g. dr. Juro Hrašovec v Celju in g. dr. Ivan Zuccon v Pulju.

Društvo je pridobilo 10 novih članov in 14 naročnikov listu; odpadli so trije člani (umrla dva), naročnikov pa je odstopilo pet. Društvo šteje za preteklo društveno leto torej 175 članov, sedem več nego lani, in častnega člana ter 173 naročnikov lista, kar kaže prirastek devetih naročnikov. List se razpošilja v 370 izvodov.

Društveni odbor je imel osem sej, v katerih je reševal tekoče zadeve.

Društveno delovanje v minolem letu se je ravnalo v bistvu po tradiciji prejšnjih let.

Društvo je izdalo v tem letu XXIV. letnik svojega glasila »Slovenskega Pravnika«, ki ga urejuje g. dr. Danilo Majaron s pomočjo gospoda dr. Antona Šviglja. Mnogovrstna vsebina tega letnika obseza enako prejšnjim bogato gradivo slovenskega pravnega slovstva: zanimive izvirne razprave, najvažnejše, po večini iz domačih pravnih razmer izvirajoče praktične slučaje, vse važnejše pojave v širšem pravnem življenju. Osobito je omeniti, da se je list začel ozirati tudi na politično upravo ter prinesel v tem letniku zanimivo, po tvarini urejeno zbirko političnih normalij in najvažnejših odločeb upravnega sodišča. Tudi v hrvatskem jeziku je bilo priobčenih več prispevkov.

Društvena zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku se je v minolem letu pomnožila s V. zvezkom. Ta zvezek, ki ga je uredil in založil gospod sodni svetnik dr. Volčič, obsega zakone o javnih knjigah v I. in II. delu z vsemi tozadevnimi predpisi in odločbami. Gospod urednik je s priredbo te priročne zbirke ustregel živi potrebi v praksi slovenskega uradovanja.

V svrhu uspešnega razpečavanja tega zvezka obrnilo se je društvo na justično, finančno in poljedelsko ministrstvo s prošnjo, da se ukaže nakup te knjige pri podrejenih uradih. Uspeh je bil ta, da je naročilo graško nad-sodišče 51, tržaško pa 24 izvodov tega zvezka.

V tisku se nahaja tudi že dr. Volčičeva hrvatska priredba zemlje-knjižnega zakona, t. j. I. del zakonov o javnih knjigah, ki ga bode društvo prav v kratkem izročilo v promet. Založilo bode to delo društvo na lastno rezižo.

Dovršil je gospod svetnik dr. Volčič hkratu tudi gradivo za VI. zvezek društvene zbirke, ki bode obsegal zakone o izvenspornem postopanju z notarskim redom. Vrše se še pogajanja, bode li prevzelo društvo financiranje tega zvezka ali ne.

Omeniti je še, da je g. dr. Volčič priredil k svojemu IV. zvezku (civ. pr. zakoni) zbirko novejših tozadevnih predpisov in odločeb z naslovom: »Dopolnek I.«.

Poljudna pravna knjižnica, ki jo prireja v društveni izdaji gospod svetnik dr. Volčič, je izšla že v 11 zvezkih, v katerih zasluži posebnega uvaževanja prireditvev predpisov o razdelbi, uredbi in zložbi zemljišč. Na odborovo prošnjo je naročil kranjski deželni odbor nekaj zvezkov te knjižnice. Kakor je bilo pričakovati, vzbuja poljudna pravna knjižnica ne samo med pravniki, temveč tudi v izvenpravnih slojih živo zanimanje.

Ogromno delo, ki je izvršuje gospod dvorni svetnik dr. Volčič v prosepah društvene zbirke zakonov, zasluži posebnega priznanja; odbor mu izraža iskreno zahvalo.

Odbor se bavi tudi že s priredbo trgovskega zakona, ki bode morebiti izšla že v tekočem letu. Nadejati se je, da izide letos tudi prepotrebni državljanski zakonik.

Umevno je, da vsled nedostatnosti dohodkov društvo ne more podpirati primerno trudu in delovanju svojih sotrudnikov. Odbor je vsled tega vložil tekom zasedanja letošnjega deželnega zbora kranjskega prošnjo za letni prispevek 1000 K v olajšanje izdaje društvene zbirke. Pričakuje se ugodne rešitve. Tudi pri mestni občini ljubljanski se hoče zaprositi, ker dosedanja podpora ne zadošča.

Odbor se je po odposlancih udeleževal sej vseučiliškega odseka.

Društvo se je spominjalo 60letnega jubileja Njegovega veličanstva ter izročilo po odposlancih pri deželnem predsedstvu udanostne častitke. Došla je pravkar Najvišja zahvala.

Sklepam svoje poročilo ter prosim, da se odobri.

To poročilo se je vzelo na znanje brez razprave.

(Konec prihodnjič.)

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1909.

— (Kronika društva „Pravnika“.) Dne 25. pr. m. je bil v »Narodnem domu« društveni večer, na katerem je gosp. okrajni sodnik dr. Fran Mohorič zanimivo predaval o »načelu uradnosti v izvršilnem postopanju« ter dosegel glasno pohvalo lepega števila navzočnih članov. Predavanje se priredi za »Slovenski Pravniki«. — Poročilo o zadnji glavni skupščini, ki je dokaj obširno, je bilo treba radi pretesnega prostora v tem zvezku pretrgati. Za sedaj bodi kratko omenjeno, da so bila vsa poro-